

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.37 (3253) ●

● ЧАЦВЕР, 6 КАСТРЫЧНІКА, 2011

І ТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

**Узгоднены рух
па “Дарожнай карце”**
Пад час работы Нацыянальнай
выставы Беларусі ў Казахстане заключаны
цэлы шэраг важных міждзяржаўных
пагадненняў **Стар. 3**

**Запрашэнне
ў Севастопаль**
Нашы суайчыннікі
стварылі ў горадзе
рускіх маракоў суполку
“Беларусь” **Стар. 3**

**Прызнанні
ў любові**
На адпачынак у
беларускія санаторыі
нездарма едуць людзі
з розных краін **Стар. 4**

ЛІНІ ЛЁСАЎ

Маэстра з Камеліяй, або Дзіўная сімфонія аднаго рода

Масквіч Аляксандр Анісімаў, якому нядаўна прысвоена званне народнага артыста Беларусі, аказаўся ў свой час на беларускай зямлі зусім не выпадкова

Ужо дзесяць гадоў дырыжор Аляксандр Анісімаў кіруе Дзяржаўным акадэмічным сімфанічным аркестрам Беларусі

Іван Ждановіч

Жыццё — такое шматмернае! Кожны гук, мусіць, пакідае нейкую адмеціну, “доўгае рэха” ў прасторы, ужо не кажучы пра нашы ўчынкі, памкненні. Пра гэта думалася нядаўна ў Беларускай дзяржфілармоніі, калі аркестр пад кіраўніцтвам Аляксандра Анісімава выконваў Другую сімфонію, ці Сімфонію Уваскрасення Густава Малера.

Адкрываўся новы канцэртны сезон і, здавалася, сама Вечнасць пульсавала ў зале. “Філасофскія развагі кампазітара пра жыццё, лёс і смерць” — такім чуюць велічны твор музыказнаўцы. Услед за аўтарам, аркестрам, Каўнаскім дзяржаўным хорам, салісткамі з Расіі Ірынай Крыкуновой і Надзеяй Бабінцавай і мінская публіка судакраналася з таямніцамі быцця. А дырыжор быццам ажыўляў сваёй чароўнай палач-

кай нітку-пльнь гукаў з іншай рэальнасці...

Мудрыя заўважылі: мы робім справу, а яна — нас... І паміж дырыжорам і музыкай заўсёды існуе містычная сувязь. Маэстра Аляксандр Анісімаў служыць музыцы прыгожа, ахвярна, самааддана, і яна вядзе яго па жыцці, як чароўная нітка Арыядны. У 1980-м яго, масквіча, на нараджэнні, выпускніка Ленінградскай і Маскоўскай кансерваторый, які пяць гадоў ад-

працаваў у Ленінградзе, запрасілі галоўным дырыжорам у Вялікі тэатр оперы і балета Беларусі. А ў 2001-м, у верасні, Анісімаў узначаліў Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр Беларусі, пасля чаго кіруе ім па гэты час. Сёлета маэстра атрымаў званне, якога, безумоўна даўно заслугоўвае: народнага артыста Беларусі.

Чаму менавіта з гэтай зямлёй звязаў яго лёс? Выпадковасць? Збег абставінаў? → **Стар. 4**

ВЕСТКИ

Цуды? Былі і будуць!

Стала вядома, якія мясціны Беларусі выклікаюць найбольшае захапленне яе грамадзян і гасцей краіны

Пра тое, што Бацькаўшчына багатая на ўсялякія дзівосы, ведаюць многія. А наведвальнікі сайта “Народнай газеты” шляхам інтэрнэт-галасавання вызначылі і сем цудаў Беларусі. Ды перш чым чытаць гэтую заметку далей, паспрабуйце самі вызначыць: што ж найбольш дзівоснае вы ведаеце?

Паспрабавалі? А цяпер — версія чытачоў выдання. У спіс сямі цудаў Беларусі, лічаць яны, варта аднесці Белавежскую пушчу, Бабруйскую крэпасць, Брэсцкую крэпасць, касцёл у вёсцы Будслаў, Мірскі замак, возера Нарач, Сафійскі сабор у Полацку. Варта дадаць, што ўдзел у галасаванні прынялі сотні тысяч наведвальнікаў сайта з Беларусі, а таксама з-за мяжы.

Дарэчы, сем цудаў Беларусі ў маштабах краіны выбіралі ўпершыню. Хоць аднайменны праект “Народная газета” рэалізуе на сваіх старонках і на сайце ўжо трэці год. За гэты час чытачы мелі магчымасць больш пільна прыгледзецца да ўнікальных аб’ектаў прыроды, культуры, архітэктуры, нематэрыяльнай спадчыны ўсіх раёнаў Беларусі. Увогуле ж “Народная газета” рэалізавала праект “Сем цудаў Беларусі” сумесна з аблвыканкамамі, грамадскім аб’яднаннем “Белая Русь”, была падтрымка з боку Мінпрыроды, райвыканкамаў, рэдакцый райгазет. Між іншым, у 2010 годзе гэты праект быў удастоены Гран-пры Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ “Залатая Літара” ў намінацыі “Лепшы творчы праект года сярод рэспубліканскіх выданняў”.

СЯБРОЎСКАЕ ВЕЧА

Шлях з Крынак — у вялікі свет

Неўтаймаваны “польскі беларус” Сакрат Яновіч правёў свой XII трыялог

Адам Мальдзіс

Спачатку, як узяў у рукі дасланы ў рэдакцыю салідны том “Выбраных твораў” Сакрата Яновіча (Крынікі, 2011), адчуў пэўную разгубленасць — ад таго, што выдаўцы зрабілі з аўтарам. Ці, можа, ён сам так захацеў? На вокладцы юбіляр крочыць з кічкам у руках па гравійцы ў асенню далеч, прычым зняты

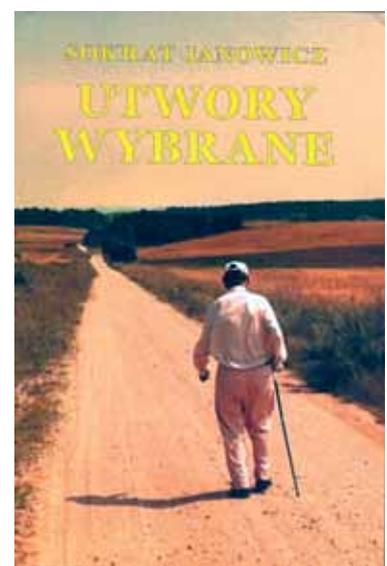
спіною да чытача. О, я пазнаў спадара Сакрата і са спіны! Але ж ніколі раней не сустракаў на вокладках аўтараў у такім ракурсе. А зборнік жа выданы да 75-годдзя яго стваральніка.

У выхадных звестках чытаю: графічны праект кнігі зрабіў знакаміты беластоцкі мастак Лявон (Лёнік) Тарасэвіч, а сам здымак — фатограф, таксама знакаміты, бо незнакаміты да

выдання, мусіць, дачынення не мелі, Павел Гжэсь. Прабегшы толькі беларускі і польскі (у залежнасці ад крыніцы) змест, дзе ўсё тэкст набраны... прапіснымі літарамі і зварстаны па цэнтры, я зразумеў: а вокладка кнігі тут сімвалічная! Гэта Сакрат Яновіч рушыў па роднай Беластоцчыне ў вялікі свет. Ставілася, пэўна, і яшчэ адна мэта: здзівіць будучага чыта-

ча, прымусіць яго ўзяць кнігу ў рукі.

Пачынаюцца “Выбраныя творы” прадромамі вядомага польскага празаіка, нашага земляка з Ваўкавыска Эўгеніюша Кабатца і беластоцкага публіцыста Ежы Хмялеўскага. Першы з іх называе Сакрата Яновіча “самым слаўным у Польшчы беларусам”, што, на маю думку, не зусім дакладна. → **Стар. 2**

Сакрат Яновіч у дарозе...

ПРЫЯРЫТЭТЫ

Узгоднены рух па “Дарожнай карце”

Пад час работы Нацыянальнай выставы Беларусі ў Казахстане заключаны цэлы шэраг важных міждзяржаўных пагадненняў

Іван Іванаў

Спачатку — прыватны, здавалася б, факт. Атрымаў нядаўна пісьмо з казахстанскага Петрапаўлаўска, парадаваўся: як па-дзяржаўнаму разважае Сяргей Залеўскі, які сёлета з жонкай Марынай быў удзельнікам Першага фестывалю мастацтваў беларусаў свету. Зрэшты, мяркуйце самі. “У нас у Казахстане сёлета добры ўраджай, можа, гэта паслужыць на карысць і Беларусі: сялянам патрэбны трактары і камбайны, якія яны летась не змаглі купіць, бо планы скарэктавала засуха”, — піша Сяргей. Залеўскія ўпершыню гасцявалі ў краіне, дзе Марына мае этнічныя карані, і цяпер Сяргей з захваленнем чытае творы Уладзіміра Караткевіча, піша: “Мой шчыры інтарэс да краіны нараджае сама Беларусь”.

Пэўна ж, і такія прадстаўнічыя выставы, як зладжаная беларусамі ў алмагынскім Міжнародным выставачна-экспазіцыйным комплексе таварыства “Казахстанскі цэнтр дзелавога супрацоўніцтва “Атакент”, дапамагаюць не толькі ўсім лепш усвядоміць, што Мытны саюз наблізіў Беларусь да Казахстана, але і наладзіць сяброўскія кантакты. Праект удаўся дзякуючы зладжанай працы міністэрстваў гандлю і замежных спраў Беларусі, беларускага таварыства “Тэхніка і камунікацыі”, беларускага пасольства ў Казахстане, шэрагу галіновых міністэрстваў і канцэрнаў. Што прэзентавала Беларусь на больш чым 1800 метрах экспазіцыйных плошчаў? Шырокі спектр тавараў, паслуг, навукова-тэхнічных распрацовак каля 200 вядучых беларускіх прадпрыемстваў і арганізацый. Асабліва цікаваць наведвальнікаў, у тым ліку прад-

стаўнікоў буйнога казахстанскага бізнесу, замежных гандлёвых сетак, якія працуюць на рынку Казахстана, прыцягвалі амаль 30 адзінак магутнай тэхнікі вытворчасці Мінскага трактарнага завода, “Томсельмаш”, Мінскага аўтазавода. Салідна прадставілі свой патэнцыял міністэрствы прамысловасці, сельскай гаспадаркі і харчавання, адукацыі, транспарту і камунікацый, лепшыя дасягненні дэманстравалі Нацыянальная акадэмія навук, Дзяржкамтэт па навучы і тэхналогіях, канцэрны “Белнафтахім”, “Беллегпрам”, “Белбіяфарм”, “Белдзяржхарчпрам”, “Беллеспаперапрам”.

Дзелавыя сустрэчы на выставе Беларусі ў Алматы

Паказаўшы дасягненні, важна і адладзіць механізмы ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва. Таму пад час выставы праведзены два раунды міжурадавых перамоў, прайшлі сустрэчы з кіраўніцтвам акімата Алматы, шэраг іншых дзелавых мерапрыемстваў. У ліку найбольш значных — канферэнцыя «Беларусь—Казах-

стан: супрацоўніцтва без межаў», на якой створаны Дзелавы савет па супрацоўніцтве паміж гандлёва-прамысловымі палатамі Беларусі і Казахстана. Ён будзе спрыяць пашырэнню кантактаў, развіццю гандлю, інвестыцыйнай дзейнасці на тэрыторыях абедзвюх краін. Плённа працавалі Беларуска-Казахстанскія падкамісіі: як па пытаннях развіцця супрацоўніцтва ў сферы прамысловай кааперацыі і ўзаемага гандлю, так і па навукова-тэхнічным супрацоўніцтве. Былі яшчэ Канферэнцыя па банкаўскіх інфармацыйных тэхналогіях, перамовы паміж Магілёўскім аблвыканкамам і акіматам

Усходне-Казахстанскай вобласці, Гомельскім аблвыканкамам і акіматам Алмагынскай вобласці.

Варта нагадаць: ужо рэалізуюцца “Дарожная карты” развіцця двухбаковага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва на 2010-2011 гады. У Алматы спецыялісты абмяркоўвалі, як рухацца ў гэтым кірунку далей.

На канферэнцыі суполкі “Світанак” у Бішкеку

Прэм’ера рубрыкі: **ТАЛАКА**

Суродзічы — ад Балтыкі да Каспія

У адным з нумароў газеты мы паабяцалі чытачам друкаваць кантактныя звесткі пра замежныя суполкі беларусаў за мяжой. Спадзяемся, гэтыя звесткі будуць карысныя для абмену досведам працы. Не сакрэт, што часам прыклад іншых — добры стымул і для ўласнай дзейнасці.

У беларусаў, як вядома, спрадвекую моцныя традыцыі супольнай працы: талака. І па сёння блізкія людзі на вёсцы часта ўсе разам бяруцца за справу, калі трэба, напрыклад, збудаваць ці падправіць дом, нарыхтаваць сена, сабраць яблыкі ў садзе ці выкапаць бульбу, выбраць буракі. Нашая ж талака — гэта тэма, хто ўдалечыні ад Радзімы не парывае з ёй сувязь і гатовы супольна працаваць на агульную карысць.

Каб пазбегнуць памылак пры перасылцы карэспандэнцыі, некаторыя адрасы суполак, прозвішчы іх кіраўнікоў падаюцца на рускай і іншых мовах.

Казахстан. Общественное объединение “Культурный центр “Беларусь”. Председатель совета — Романова Александра Федоровна. Паштовы адрас: ул. Жанибека Тархана, дом 29, кв. 15. г. Астана, Республика Казахстан, 010000. E-mail: olga.shin@sf7.kz

Культурны цэнтр “Беларусь” зарэгістраваны ў Астане 31 ліпеня 2001 года. Віншуем землякоў з юбілеем! Дарчы, Аляксандра Раманава, бацькі якой родам з Мінскай і Магілёўскай абласцей, кіруе суполкай ад часу яе стварэння. Пры цэнтры дзейнічае фальклорны гурт “Вясёлка”, танцавальны “Беларускія дзяўчаты”, працуе нядзельная беларуская школа. Пра суполку гл. тэкст “Там жывуць нашы песні...” (ГР, №45 (3165), 26 лістапада 2009) у архіве на нашым сайце. Пра іншыя суполкі беларусаў у Казахстане гл.: www.belarus.kz

Кыргызстан. Общественное объединение белорусов “Світанак”. Председатель совета — Шут Александр Сергеевич. Паштовы адрас: ул. Пушкина, 78,

г. Бишкек, Кыргызская Республика, 720040.

E-mail: belarusy_kyrgystana@list.ru

Устаноўчы сход беларусаў Кыргызстана прайшоў у 1993 годзе, тады ж створана аб’яднанне “Сітанак” — першая этнічная суполка ў краіне. З 2004-га пры аб’яднанні працуе студыя прыкладнага мастацтва “Чараўніца”, якой кіруе Наталля Дзягцярык. Гэтым летам у будынку Гістарычнага музея ў Бішкеку на спразвадчана-выбарчай канферэнцыі вызначаны далейшыя кірункі дзейнасці суполкі. Старшынёй савета перавыбраны прадпрыемальнік А. Шут, не адбылося зменаў і ў складзе праўлення.

Латвія. Союз белорусов Латвии. Руководитель — Валентина Пискунова (Valentina Piskunova). Паштовы адрас: Katlakalna 11-B, Riga LV-1073, Latvija. E-mail: ilguciems@delfi.lv

Валянціна Піскунова кіруе Саюзам беларусаў Латвіі з часу яго заснавання 17 мая 2003 года, цяпер у ім больш за дзесяць арганізацый — суайчыннікі з Рыгі, Даўгаўпілса, Ліепая, Вентспілса былі заснавальнікамі саюза, да іх далучыліся суполкі з Прэйляў, Краславы, Лудзы, Елгавы, Рэзэкне, Екабпілса і Вялян. Ужо 16 год пры падтрымцы В.Піскуновай выдаецца газета беларусаў Латвіі “Прамень”. З 2003-га да 26 лютага 2011 года Валянціна Піскунова ўзначальвала і рыжскае таварыства “Прамень”. Сёлета ў Валянціны Аляксандраўны, урадзжанкі вёска Рудня Целяшоўскага Гомельскага раёна і выпускніцы Беларускага інстытута інжынераў чыгуначнага транспарту — ажно тры значныя юбілеі. Па-першае, у яе самой юбілейны год, па-другое — у заснаванай ёй у 1991-м фірмы будаўнічага профілю “Pugciems”. І яшчэ ў 1996-м яна была абрана прэзідэнтам асацыяцыі прадпрыемальнікаў беларусаў Латвіі “Беларусі шлях”. Віншуем!

Паважаныя суайчыннікі з замежжа! Вы жадаеце даць вестку пра сваю суполку ў газету? Тады пішыце нам пра сябе, свае справы на электронны адрас golas_radzimy@tut.by — і далучайцеся да вялікай беларускай талакі.

СЯБРОЎСКАЕ ВЕЧА

Шлях з Крынак — у вялікі свет

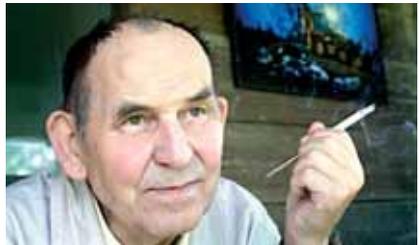
(Заканчэнне.)

Пачатак на стар. 1)

Я назваў бы яго самым слаўным у Польшчы беларускім прэзаікам, бо ў паэзіі рэй вядуць Алякс Барскі (ён жа літаратуразнавец Аляксандр Баршчэўскі) і Ян Чыквін, кіраўнік літаб’яднання “Белавежа”, а ў жывапісе — не менш знакаміты Лёнік Тарасэвіч. Выклікала ў мяне разгубленасць і назва прадмовы Кабатца: “Гэты несамавіты чарнарус”. Як тлумачыцца далей, “чорны”, маўляў, ад таго, што нібыта ў Яновіча паднябенне ажно чорнае ад зласлівасці... Таксама і слова “niesamowity” мае ў польскай мове значэнне, неадпаведнае для юбіляра. Глянучы для пэўнасці ў польска-беларускі слоўнік: сапраўды, гэта “жудасны, страшны, страшэнны”... З Сакратам я знаёмы гадоў мо сорок, былі між намі і згода, і нязгода, але спрэчкі насілі не асабісты, а дзелавы характар. Таму я назваў бы юбіляра не жудасным і зласлівым, а — неўтаймаваным у сваёй пісьменніцкай і грамадскай дзейнасці, зацятым у адмаўленні старога і сцвярдзэнні новага. А доказам таму — яго аповесці “Сцяна”

і “Самасей”, нашумелае эсэ “Беларусь, Беларусь”, якое прыцягнула ўвагу да патрэб беларусаў у Польшчы.

У тым, што Сакрат Яновіч менавіта такі — не зласлівы і не жудасны ў апантанасці, а неўтаймавана патрабавальны ў паўсядзёнай дзейнасці — сведчаць і міжнародныя трыялогі (трыенале), якія штогод ладзяцца ім. Што важна: не ў Варшаве ці “вялікім горадзе Беластоку” (іранічную назву

Неўтаймаваны Сакрат Яновіч

пазычаю ў самога пісьменніка), а ў мястэчку Крынікі і яшчэ меншай вёсцы Лапічы, амаль на беларуска-польскай мяжы. Прысвечаны ж форуму лёсаноснай тэме: пашырэнню беларускай культуры ў свеце.

Да “эпохі Яновіча”, заўважу, пашырэнне тое ішло шаблонна: у аўдыторыі збіраліся вучоныя розных

краін ды на адной і той жа беларускай мове пераконвалі адзін аднаго, што Беларусь ужо шчодро “нясе свой дар” чалавецтву. А Яновіч прымусіў “трыялогіяў” самім несці нашы здабыткі іншым народам. Мала таго, што ўдзельнікі едуць з розных краін ды выступаюць на розных мовах, адрозных ад сваёй. На тых жа “еўрамовах”, але ўжо іншых у параўнанні з мовай выступлення, яны прадстаўляюць свае тэксты для друку ў штогодніку “Annus albaruthenicus” (“Год беларускі”).

Наперакор скептыкам і як знак неўтаймаванасці арганізатара сёлета выходзіць дванаццаты такі разнамоўны гадавік. І дзе? У мястэчку, амаль пры беларуска-польскай мяжы, у драўляным, але старанна адрамантаваным аднапавярховым доме (праўда, “на два канцы”). Гэта дом мясцовага нападселяніна (меў тры гектары зямлі), нападселяніна (займаўся шаветствам), у якога 75 год таму, у верасні 1936-га нарадзіўся сын Сакрат. Будучы пладавіты беларускі і польскі прэзаік, драматург і эсеіст, а яшчэ і актыўны грамадскі дзеяч.

ЗЕМЛЯКІ

Запрашэнне ў Севастопаль

Нашы суайчыннікі стварылі ў горадзе рускіх маракоў суполку “Беларусь”. Душой грамадскай арганізацыі, яе спеўнага гурта “Белая Русь” па праву лічыцца ўрадженка Гомельшчыны, удзельніца ІV Усебеларускага народнага сходу Ала Гарэлікава.

Святлана Гебелева

Мы пазнаёміліся на ўсенародным форуме у Мінску: жылі разам у гатэлі “Вікторыя”. Я прадстаўляла беларускую дыяспару ЗША, Ала Іванаўна — суполку “Беларусь” і Усеўкраінскі саюз беларусаў. Робячы пазнакі ў блакноце, калі выступалі Прэзідэнт, дэлегаты сходу, патлумачыла: збіраецца расказаць пра ўсё сябрам у Севастопалі. У суполцы “Беларусь” ёсць вусны часопіс “Весткі з Радзімы”. Беларусы ў Крыме шмат, а ва Украіне, паводле апошняга перапісу, звыш 275 000 нашых суайчыннікаў. “Але душы ўсе цягнуцца да роднага краю, — гаварыла Ала, — таму і ўтварыўся ў 2000-м Усеўкраінскі саюз беларусаў. Нас падтрымлівае пасольства Беларусі ва Украіне, міністэрства культуры Беларусі”. Цяпер беларускія суполкі ёсць у 15 украінскіх рэгіёнах, а ў Севастопалі гарадское таварыства “Беларусь” зарэгістравана 5 ліпеня 2000 года. Дарэчы, ініцыявала яго стварэнне і нязменна кіруе суполкай яна, Ала Гарэлікава.

Мне хацелася падрабязней ведаць, чым жывуць землякі на Чорным моры, і мы вырашылі прадоўжыць кантакты. Ужо ў ЗША на сайце Усеўкраінскага саюза беларусаў я знайшла старонку пра севастопальскую “Беларусь”. Даведалася: нашы землякі актыўна працуюць, сябруюць з прадстаўнікамі іншых этнасаў, якіх у горадзе няма. І яшчэ: калі дэпутат Севастопальскага гарсавета Ала Гарэлікава стварала суполку, яе падтрымалі многія тамтэйшыя беларусы. Тры гады таму яна стала лаўрэатам гарадскога форуму “Грамадскае прызнанне” пад дэвізам “Тонар маю жыць у Севастопалі”. Узнагароджана медалём “65 гадоў вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў” — за ўмацаванне дружбы народаў Украіны і Беларусі.

Сустрэўшыся праз скайп, мы з Алай доўга разглядалі альбомы яе фотаздымкаў: фестывалі, народныя абрады і гулянні, мітынгі, сходы ... Вось актывісты суполкі праводзяць сустрэчы ў клубе “Дыялог”, удзельнічаюць у Днях славянскай пісьменнасці і культуры, святых народнай творчасці, мерапрыемствах для дзяцей і моладзі (і Урок братэрства ў дзіцячай бібліятэцы горада — іх ініцыятыва), наведваюць мемарыялы, у тым ліку і Брацкія могілкі на Паўночнай старане горада. Ушаноўваюць і памяць землякоў — удакладнілі месцы рассялення беларусаў у Крыме і Севастопалі, збіраюцца матэры-

ялы пра ураджэнцаў Беларусі, якія ўдзельнічалі ў абароне горада ў Крымскую вайну і Вялікую Айчынную. Дарэчы, у цэнтры Севастополя побач з Вечным агнём ідзе Алея гарадоў-герояў, ёсць там і памятныя знакі ў гонар Мінска і Брэсцкай крэпасці-героя.

У ліку тых, хто дапамагае Ала Іванаўне ў шматлікіх справах, яе намесніца Людміла Малько: выпускніца БДУ, настаўніца рускай і беларускай мовы і літаратуры цікава праводзіць па сваіх сцэнарыях вечары, прысвечаныя класікам беларускай літаратуры. Алена Якавенка, сама майстрыцка-рукадзельніца, арганізуе выставы народнай творчасці. Сярод актывістаў Вячаслаў Ватчын, Валеры Казьянін, памочнік капітана ваеннага карабля Ігар Нікіцін і іншыя. Вялікі прастор для творчасці — святы “Беларускія калядкі”, “Ой, рана на Івана”, “Туканне Вясны”, “Масленіца”. У іх ахвотна ўдзельнічаюць многія гараджане: усім весела, цікава дакрануцца да беларускай культуры. “Народныя святы — мой канёк, — прызналася Ала. — Сама пішу сцэнарыі, складаю музыку, песні. Захапляюся творчасцю Уладзіміра

“спяваючы трэнер” у сваёй творчай камандзе — яна і выступае разам з іншымі, і стварыла калектыв, і дырыжор, і мастацкі кіраўнік яго, і нават аўтар песень з рэпертуару “Белай Русі”.

“Нішто так не аб’ядноўвае людзей, як добрая песня: з ёй радуецца і сумуюць, смяюцца і плачуць, — разважае Ала. — А як любілі спяваць у нас у вёсцы, асабліва пад гармонік! А гарманістам жа быў мой тата, ён выдатна граў, яго запрашалі на вяселлі, юбілей, сельскія святы. І браты Аляксандр і Віктар былі музыкамі, бацька

Сямейны дует: Ала Гарэлікава і Алег Чарнавусаў

вых. Пасля школы ўладкавалася швачкай у гомельскае аб’яднанне “Камінтэрн”, завочна вывучылася на інжынера-тэхнолага швейнай вытворчасці. Бойкую дзяўчыну абралі ў камітэт камсамола аб’яднання, потым была камсамольская работа ў фірме “Элегант”. Той досвед спатрэбіўся, калі Ала па сямейных абставінах аказалася ў Крыму, 15 гадоў працавала на адной з фабрык у Севастопалі і стала там дэпутатам гарсавета.

У Севастопалі, так сталася, яна другі раз выйшла замуж. Алег Чарнавусаў, яе муж, — надзейны,

тра. На сцэне яна, Ала Іванаўна, дама ў элегантнай чорнай сукенцы. Яе вітаюць, ёй дораць кветкі. Падвойнае свята: творчы вечар прысвечаны яе 60-годдзю. Вось яна дырыжыруе ансамблем. Бачу ўсхваляваныя твары слухачоў...

На вечары Ала Гарэлікава ўпершыню прадставіла сваю творчасць як кампазітар: да ўсіх песень канцэрта музыку напісала яна. Гучалі песні як на яе словы, так і на вершы С. Ясеніна, А. Блока, П. Броўкі, А. Куляшова, севастопальскіх паэтаў. Пазней Ала даслала і запісы песень. Слухала — і прыгадваўся мне любімыя месцы Беларусі, Расіі, Украіны... Так шмат пачуццяў, тонкіх вобразаў у словах і мелодыях. Ала пазней раскажала, што песні гэтыя дапамаглі ёй пераадолець хваробу, вярнулі да жыцця. Гадоў пяць таму яна патрапіла ў бальніцу, ёй паставілі страшны дыягназ. Але жанчына не трапіла ў дэпрэсію, а, наадварот, памкнулася да жыцця. І менавіта ў бальніцы нарадзілася яе першая песня: спачатку мелодыя, потым словы. Мабыць, нігачка творчасці і, вядома ж, каханне, падтрымка мужа дапамаглі ёй “вярнуцца ў строй”. А песні ўсё нараджаліся. Хацелася ёй пісаць песні і на вершы любімых паэтаў, перачытвала Ясеніна, Блока, беларускіх паэтаў. Так і сплёўся вянок яе песень.

Ала хоць і вырасла ў музычнай сям’і, ды нотнай граматы не ведае, а мелодыі... напявае на мабільнік. Потым прафесіяналы робяць аранжыроўкі. Сярод іх і Сяргей Ананьёў з Бахчысарая — ён, таксама чалавек з беларускімі родавымі каранямі, запісаў ноты ўсіх песень. І ўжо хутка выйдзе зборнік, з нотамі і словамі. Дарэчы, Алег Міхайлавіч сказаў мне: зборнік песень жонка хоча прысвяціць Беларусі. Што ж, думаю, Айчына па вартасці ацэніць такі дар. Вянок песень Алы Гарэлікавай упрыгожыць, на мой погляд, любую сцэну. Ала марыць яшчэ і аб творчым вечары ў Мінску.

Тыя мары, думаю, цалкам могуць спраўдзіцца. Прынамсі, у маіх сяброў шмат жадання і творчых сіл, каб тое адбылося. Цяпер вось яны запрашаюць мяне ў Севастопаль! Кажуць, у цёплыя вечары там, прама на Прыморскім бульвары, гучаць выдатныя песні. Спяваюць іх «проста так» харавыя калектывы, у тым ліку і беларускі ансамбль “Белая Русь”. Цікава, як там прыжыліся над морам Чорным песні беларускія: “Люблю наш край”, “Цячэ вада ў ярок”, “Беларусь”, “Ой, рана на Івана”, “Рушнікі”?.. Абавязкова паеду!

Беларусы Крыма ля магілы Максіма Багдановіча ў Ялце

Беларускія песні гучаць над Севастопальскай бухтай

Мулявіна і ансамбля “Песняры”, мы правялі вечары, прысвечаныя яго памяці”.

Родную мову яна, па сутнасці, асвоіла зноўку, самастойна, калі зразумела, што “проста неэтычна” не ведаць яе — і кіраваць суполкай “Беларусь”. Пачала шмат чытаць, патроху пісаць па-беларуску. Часта заглядала ў руска-беларускі слоўнік. І мова ажыла ў яе сэрцы. Іншым актывістам суполкі таксама прыйшлося асваіць моўныя веды. Ствараючы ансамбль, яна вырашыла: спяваць будзем па-беларуску! Ала Іванаўна цяпер гэтакі

купіў ім баян. Яны гралі цудоўную музыку, а я напявала “Паланез Агінскага”, вальсы “Бярозка”, “Дунайскі хвалі”... Так што з роднай Селівонаўкі мая любоў да музыкі, да песні. Калі ствараўся ансамбль, спяваць хацелі многія — засталося чалавек 20. Таленавітыя людзі! Спявае ансамблем, ёсць салісты, трыю, квартэт. Думаем і пра дзетак, каб прыйшлі нам на змену”.

Вёска яе маленства Селівонаўка — на Гомельшчыне, у Жлобінскім раёне. Там яна нарадзілася ў 1951 годзе ў сям’і Івана Пятровіча і Еўдакіі Лявонцеўны Рубана-

ЛІНІ ЛЁСАЎ

Маэстра з Камеліяй, або Дзіўная сімфонія аднаго рода

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Маэстра лічыць: ёсць цікавыя акалічнасці, якія быццам вялі яго па лёсе ў Беларусь. “Тут, у сваім другім родным доме, я ўжо больш за 30 гадоў, — падзяліўся думкамі дырыжор. — Адлучаўся на некаторы час, амаль пяць год жыў у Расіі, шмат гастралюю па свеце і цяпер, ды ўсёй душой прыкіпеў да гэтай гасціннай зямлі. Мяркую, мы падналіся не выпадкова. На тое ёсць прынамсі дзве прычыны. Па-першае, мая мама, лейтэнант Зава-рыкіна Вера Аляксандраўна, была ў ліку тых, хто вызваляў Беларусь: пад час вайны яна служыла афіцэрам у штабе маршала Ракасоўскага. А ён, як вядома, камандаваў Першым Беларускам фронтам, яго штаб і распрацоўваў, і праводзіў аперацыю “Баграціён”, калі ў 1944-м выганялі акупантаў. Я пра тое ведаў з дзяцінства, з маміных расказаў, і мамай сваёй вельмі ганарыўся”.

Пэўна, той след дабрні, які пакінула па сабе ў Беларусі мужная і адначасова чулівая душой масквічка, і паўплываў некалі на жыццёвы выбар яе сына. Ды, высвятляецца, ёсць і больш глыбокае “рэха”

ў гэтага рода на нашай зямлі. “Па-другое, мая мама паходзіць са старажытнага шляхецкага роду Жукоўскіх, — прадаўжае Аляксандр Міхайлавіч. — І толькі зусім нядаўна я даведаўся, што род гэты, як ні дзіўна, сваё паходжанне мае з Беларусі”.

Маэстра Анісімаў — на рэпетыцыі

Беларусі”. Сапраўды, у гістарычных крыніцах пра Жукоўскіх з беларускіх зямель можна знайсці нямала цікавых звестак, а прозвішча гэтае, сцвярджаюць даследчыкі, і сёння вельмі пашырана на прасторах былога Вялікага Княства Літоўскага.

Так сталася, што Беларусь і музыка разам... дапамаглі Анісімаву знайсці ў Мінску і абранніцу: лёс вывеў яго да Камеліі Хмяльніцкай. Яна якраз працавала салісткай балета ў тэатры, калі Аляксандр стаў там галоўным дырыжорам. У хуткім часе яны пажаніліся. Вядомая ў мінулым балерына — родам з Баранавіч, што на Брэстчыне. Там, расказаў дырыжор, і цяпер жыве яе дзядзька, у сям’і Хмяльніцкіх быў свой вялікі дом і прыгожы сад, куды маэстра збіраецца “абавязкова калі-небудзь выбрацца ў госці”. Пакуль, праўда, шляхі ягоных гастралюў, іншых творчых праектаў вядуць значна далей: праз Ірландыю і Карэю, Англію і Францыю, а таксама Іспанію, ЗША, Аргенціну, Аўстралію і дзясяткі іншых краін ён нязменна вяртаецца ў Мінск.

Дзеці Аляксандра і Камеліі Анісімавых цяпер жывуць за межамі Беларусі. Старэйшая, Насця, скончыла Дзяржкансерваторыю ў Мінску (цяпер — Акадэмія му-

зыкі), працавала ў Тэатры оперы і балета, была хормайстрам у дзіцячай студыі, цяпер — “у Маскве, менеджэр на тэлебачанні”. Люба вучылася ў Мінскім харэаграфічным вучылішчы, працавала “ў Елізар’ева ў нашым балете”, потым — “маскоўская “Шчука”, тэатр “Ля Нікіцкіх варот” Марка Разоўскага, шмат роляў у кіно і... дом у Падмаскоўі, выхаванне дзяцей”. Дарэчы, Насця і Любы падарылі ўжо Аляксандру і Камеліі трох унукаў: Насця — Максіма, Любаша — Сашу і Машу.

А сын Анісімавых, Саша, якому 24 гады — ужо вядомы ў свеце піяніст, уладальнік першай прэміі на прэстыжным конкурсе Стэйнівэй: яго, як вядома, праводзіць сусветна вядомая кампанія па вытворчасці раяляў і піяніна Steinway & Sons. Вучыўся сын дырыжора ў ірландскім Дубліне, у Парыжскай кансерваторыі, дзе цяпер і сам выкладае. Часам сын і бацька разам сустракаюцца на сцэне ў творчых праектах. Між іншым, Анісімаў-старэйшы раіць Сашу паспрабаваць і дырыжорскага хлеба, кліча вяртацца ў Беларусь.

Ды не будзем прыспешваць час: чароўная сімфонія рода прадаўжаецца...

СУПОЛЬНАСЦЬ

Нам цёпла разам

Лявон Целеш

У Малдовы па-ранейшаму шмат сяброў у Беларусі

Нашы краіны хоць і не маюць агульных межаў, ды заўсёды жылі дружна, прайшлі падобныя гістарычныя шляхі, наладзілі плённыя эканамічныя і культурныя сувязі. Пра гэта гаварылася на ўрачыстай вечарыне да 20-х угодкаў незалежнасці Малдовы. У мінскім Доме дружбы акрамя дыпламатаў, прадстаўнікоў малдаўскай дыяспары сабраліся тыя, хто мае партнёраў, сяброў, сваякоў у гэтай сонечнай краіне. Пасол Малдовы ў Беларусі Георгій Хіаарэ адзначыў: Беларусь — каштоўны сябар і партнёр для Малдовы. Рэй на вечарыне вяла старшыня грамадскай арганізацыі “Таварыства малдаван” Антаніна Валько, прысутных вітаў паэт, перакладчык Уладзімір Скарынкін — старшыня Таварыства дружбы “Беларусь — Малдова”. Доктар тэхнічных навук, сын Якуба Коласа Міхась Міцкевіч нагадаў пра свае моцныя сувязі з навукоўцамі Малдовы і парадаваўся, што малдаване моцна трымаюцца сваіх каранёў і ў іншых краінах, не забываюць ні роднай мовай, ні багатых народных традыцый. На святочным канцэрце гучалі як малдаўскія, так і беларускія мелодыі.

Удзельнікі ўрачыстасці згадвалі, што кантакты паміж Беларуссю і Малдовай пашыраюцца. Так, у ліпені ў Нацыянальным мастацкім музеі ладзілася выстава вядомага малдаўскага мастака, дырэктара Нацыянальнага мастацкага музея Малдовы Тудара Збырні.

АСАБІСТАЕ

Прызнанні ў любові

На адпачынак у беларускія санаторыі нездарма едуць людзі з розных краін

Увосень — засталіся толькі ўспаміны пра лета: хтосьці згадвае цёплае мора, некаму сняцца паўночныя прасторы, камусьці прыемна ўспомніць пабачанья гарады і гістарычныя мясціны. Няма і тых, і я ў іх ліку, хто выбірае для адпачынку беларускія здраўніцы. Пра санаторыі “Баравое” ў Докшыцкім раёне Віцебшчыны чулі? Там, дарэчы, сустракала я і расіян, прытым з самых аддаленых рэгіёнаў, грамадзян Прыбалтыкі, Туркменістана, нават Ізраіля. Некаторыя з іх адпачываюць у нашых санаторыях штогод, а то, як адзін бізнесмен з Ашхабада, па некалькі разоў на год. Стаміўшыся ад горада, так добра апываюцца ў прыгожым лесе, дыхаць хвойным водарам, шпацыраваць па берагах возера, назіраць, як лётаюць чайкі і берагавыя ластаўкі... А таксама збіраць ягады і грыбы. І вечарам — засынаць у цішыні лясоў, а раніцай абуджацца пад спева птушак.

На ўлонні прыроды знаёмяцца

хутка. Людзі ахвотна дзеляцца ўражаннямі, параўноўваюць узровень жыцця ў розных краінах. Прыемна пасядзець вечарам разам над вадой, паспытаць спечанай у вогнішчы бульбы ці шашлыка, палюбавацца заходам сонца. А беларускія песні пад акардэон прымушаюць то ўсміхнуцца ці засмяяцца, а то і задумацца, засумаваць пра нешта.

На ўзлеску ля вёскі Баравое — першы ў Беларусі бювет

Прывабляюць гасцей Беларусі і экскурсіі. На Віцебшчыне шмат месцаў, звязаных з гісторыяй краю, імёнамі герояў-партызан. Уражваюць экскурсіі ў мясцовыя цэрквы і касцёлы, старадаўнія сядзібы. Рыбакі ж ловяць сваё шчасце на берагах вадаёмаў — і паспяхова!

Вядома ж, санаторыі — гэта найперш магчымаць падмацаваць здароўе, “прамыць” арганізм мясцовай мінеральнай вадой. Ёсць і шэраг працэдур, калі жадаеце. Сёння практычна ўсе санаторыі краіны маюць добрую лячэбна-дыягнастычную базу, эфект — абавязкова адчуецца на сабе. І ветлівы персанал, беларуская гас-

ціннасць — іх таксама мае новыя знаёмыя лічаць “прыцягальнымі бонусамі”. Згодна, нашым санаторыям ёсць яшчэ куды расці: дзесьці не пашкодзіць рамонт, часам і мэбля, абсталяванне састарэлі. Аднак ці ж тое галоўнае? Базы адпачынку ў Беларусі ўсё больш запатрабаваныя, бо цэны — вельмі “міралюбівыя”, а лячэнне і абслугоўванне — на высокім узроўні. Ва ўсялякім разе, гэта не толькі мае меркаванне, так думаюць і госці санаторыя “Баравое”.

І яшчэ адзін прыемны штрышок. Развітаваючыся з новымі сябрамі, я спытала ў таго самага бізнесмена з Туркменістана, чаму ён так часта прыязджае адпачываць у нашы санаторыі? І ў адказ пачула: “Мне падабаецца прырода Беларусі, яе гасцінныя і добрыя людзі. Пабыўшы тут аднойчы, хочацца вяртацца сюды зноў і зноў. Я люблю Беларусь!”

Людміла Малей, выкладчыца Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта